

Předávat víru (2)

Jít příkladem, věnovat čas, modlit se... předávání víry dětem je činnost, která vyžaduje úsilí. Druhá část článku o víře a rodině.

29.01.2018

Při výchově ve víře ***nelze oddělovat zrna nauky od zrn zbožnosti.***^[1] Je třeba spojit poznání s ctností, rozum s city. Víc než kde jinde musí rodiče bdít nad harmonickým růstem svých dětí. Nestačí jen několik zbožných praktik s matným povědomím o nauce, ani nauka, která neposiluje

přesvědčení, že je třeba vzdávat Bohu náležitou úctu, stýkat se s ním, žít podle požadavků křesťanského poselství a dělat apoštolát. Je třeba, aby nauka byla živá, aby nebyla něčím odtrženým od každodenního života, aby ústila v závazek milovat Krista a ostatní.

Nenahraditelným prvkem výchovy je osobní příklad, živé svědectví rodičů, společná modlitba s dětmi (ráno, večer, před jídlem), příkládání náležitého významu víře v rodině (včas myslet na to, kam na mši svatou o prázdninách, hledat vhodné místo pro dovolenou), učit děti, jak mohou přirozeně bránit a předávat svou víru a šířit lásku k Ježíši.

„Rodiče tak pronikají do srdce svých dětí a zanechávají tam stopy, které události pozdějšího života nedokáží setřít.“[\[2\]](#)

Je nutné věnovat dětem čas - **čas je život**,[\[3\]](#) a život (život Krista, který

žije v křesťanovi) je to nejlepší, co jim můžeme dát -, chodit s nimi ven, na výlety, povídat si s nimi o jejich starostech a problémech. Při předávání víry je nutná především „přítomnost a modlitba“, a dále omluva, když se zmýlíme. I děti by však měly zakoušet odpuštění, protože jim to pomůže uvědomit si, že jsou bezpodmínečně milované.

Povoláním rodič

Benedikt XVI. řekl, že ti nejmladší „mají od mala potřebu Boha a jsou schopni vnímat jeho velikost; umí ocenit hodnotu modlitby a obřadů, stejně jako vytušit rozdíl mezi dobrem a zlem. Doprovázejte je proto ve víře již od nejútlejšího věku“.[4] Dosáhnout u dětí souladu v tom, v co věří a co žijí, je výzvou, k níž je třeba přistupovat bez improvizace, profesionálně. Výchova ve víře má být vyvážená a systematická. Předává se jí poselství

spásy, které se týká celého člověka, které se má uchytit v hlavě i srdci toho, kdo toto poselství přijímá, což jsou zde ti, kteří jsou nám nejdražší. V sázce je přátelství dětí s Ježíšem Kristem, úkol, který si zaslouží maximální úsilí. Bůh počítá s naším přáním přiblížit dětem nauku, aby jim mohl dát svou milost a aby se usídlil v jejich duších. Způsob předávání víry proto není něčím dodatečným nebo podružným, patří to k samotné dynamice předávání víry.

Na to, aby byl člověk dobrým lékařem, nestačí ošetřit pár pacientů: musí studovat, číst, přemýšlet, ptát se, zkoumat, jezdit na kongresy. Na to, aby byl člověk rodičem, musí věnovat čas přemýšlení nad tím, jak zlepšit svou výchovnou činnost. V rodinném životě je důležité **vědět**, nezbytné **vědět jaka** rozhodující **chtít**. Ne vždy je to snadné, nemůžeme však klamat

sami sebe a vymlouvat se na jinou práci: je dobré najít si každý den pár minut – příp. několik hodin odvolené-, a ty věnovat vlastní pedagogické formaci.

Pomůcek, které mohou při tomto zdokonalování posloužit, je hodně: existuje množství knih, videí a dobrých webových portálů, kde mohou rodiče najít nápady, jak lépe vychovávat. Značný úspěch mají také kurzy Orientación Familiar (manželská poradna), které nejenže předávají znalosti a techniky, ale také doprovázejí při výchově dětí a pomáhají zlepšit osobní, manželský a rodinný život. Poznat lépe charakteristiky jednotlivých věkových období dítěte a prostředí, v němž se pohybuje jeho vrstevníci, je součástí přirozeného zájmu o to, co si myslí, co ho ovlivňuje, co ho oslovuje. Umožňuje to poznat ho, a díky tomu ho uvědoměleji a odpovědněji vychovávat.

Ukázat krásu víry

Chceme-li, aby děti přijaly víru za vlastní, musíme využívat různé situace k tomu, aby si všímaly souladu mezi přirozenými a nadpřirozenými důvody jednání. Rodiče a vychovatelé mají stanovovat cíle, to ano, ale tak, že přitom budou ukazovat krásu ctnosti a plnohodnotného křesťanského života. Jetřeba otevřít dětem horizonty a neomezovat se pouze na to, co je zakázané nebo povinné. Kdyby by tomu tak nebylo, mohli bychom dojít k mylnému závěru, že víra jsou přísné, chladné směrnice, které nás omezují, soupis hříchů a předpisů. Naše děti by si nakonec všímaly ***pouze strmé části stezky, aniž by braly v úvahu Ježíšův slib: "Mé jho je lehké."***^[5] Ve výchově má být oproti tomu zdůrazňováno, že Pánova přikázání člověka posilují, že mu pomáhají dosáhnout plnějšího rozvinutí jeho osobnosti; není to

bezcitné odmítání, jsou to rady, které nám říkají, co máme dělat, abychom chránili a podporovali život, důvěru a pokoj v rodinných a společenských vztazích. Je to snaha napodobovat Ježíše na jeho cestě blahoslavenství.

Bylo by chybou spojovat „nadpřirozené důvody“ s plněním úkolů a s činnostmi a „povinnostmi“, které děti stojí námahu. Není dobré příliš zneužívat toho, že budeme po dítěti chtít, aby snědlo polévku jako oběť pro Pána: úměrně jeho zbožnosti a věku to může splnit svůj účel, ale je třeba hledat i jiné důvody, které by ho motivovaly. Bůh nemůže být „protivníkem“ rozmarů; spíše je třeba se snažit, aby děti rozmary neměly, a tak mohly prožít šťastný, odpoutaný život, v němž se budou řídit láskou k Bohu a ostatním.

Křesťanská rodina předává krásu víry a lásku ke Kristu tehdy, když v ní panuje láskyplná rodinná pohoda,

úsměv a schopnost zapomínat na vlastní starosti kvůli ostatním, schopnost ***přenést se přes balvany, ze kterých může sobectví udělat hory, dokázat vložit lásku do malých věcí, z nichž sestává každodenní soužití.***[6]

Život nasměrovaný na zapomenutí na sebe je sám o sobě pro mladého člověka přitažlivým ideálem. Jsme to my, vychovatelé, kteří tomu příliš nevěříme, dost možná proto, že před sebou máme ještě hodně práce. Tajemství spočívá v tom spojit cíle výchovy s důvody, kterým ten, kdo nám naslouchá, porozumí a bude si jich vážit: pomáhat přátelům, být užitečný, odvážný... Každé dítě má jistě své vlastní otazníky, na které ukážeme, až začne přemýšlet nad tím, proč žít čistě, umírněně, proč být pracovitý, odpoutaný; proč si dávat pozor na internetu nebo proč není dobré trávit dlouhé hodiny u videoher. Křesťanské poselství tak

bude ukázáno ve své racionálnosti a kráse. Děti objeví Boha ne jako „nástroj“, pomocí nějž rodiče dosahují dílčích domácích cílů, ale jako toho, kým je: Otcem, který nás miluje nadevše, a kterého máme mít rádi a klanět se mu; Stvořitelem světa, kterému vděčíme za svůj život; dobrým Mistrem a Přítelem, který nikdy nezradí, a kterého nechceme a nemůžeme zklamat.

Pomocť dětem nalézt vlastní cestu

Vychovávat v této oblasti však především znamená vynaložit prostředky na to, aby děti celým svým životem Boha ctily. Jak učí koncil, „tvor se bez Stvořitele ztrácí“.

[7] V úctě nacházíme pravý základ zralosti člověka: *Nebudou-li lidé uctívat Boha, budou uctívat sebe v nejrůznější podobě zaznamenané v historii: v moci, bohatství, vědě, kráse...* [8] Aby děti mohly uctívat Boha, musí osobně poznat postavu

Ježíše. K tomu je můžeme vést již od mala tím, že je naučíme, aby si s ním povídaly. Vždyť modlitba je i to, když dětem vyprávíme o Ježíši a o jeho přátelích, když s nimi na základě nějaké běžné události vstupujeme do výjevů evangelia.

Pěstovat v dětech zbožnost vlastně znamená pomáhat jim otevřít srdce Ježíši, vyprávět mu o všem dobrém i zlém, o tom, co se jim přihodilo, naučit je naslouchat hlasu svědomí, skrze nějž Bůh zjevuje svou vůli, a tu uvádět ve skutek. Děti se to naučí takřka samovolně tím, když uvidí, jaký mají k Pánu vztah jejich rodiče, jak na něj dennodenně myslí. Víra se totiž víc než obsahu a povinností týká především osoby, se kterou bezvýhradně souhlasíme, které se svěřujeme. Chceme-li ukázat, jak něčí Život – život Ježíšův – mění život člověka se všemi jeho schopnostmi, pak by měly děti pochopitelně vidět, že tento život změnil na prvním

místě nás. Být dobrým šířitelem víry v Ježíše Krista znamená ukázat na vlastním životě, že se věrně držíme jeho Osoby.[9] Být dobrým rodičem znamená být především rodičem, který je hodný, který usiluje o svatost: děti tuto snahu vidí, mohou ji obdivovat a snažit se ji napodobovat.

Dobří rodiče si přejí, aby jejich děti dosáhly skvělých výsledků a byly po všech stránkách šťastné v profesní, kulturní i citové oblasti. Je tudíž pochopitelné, když si přejí, aby neustrnuly v duchovní průměrnosti. Není nádhernějšího projektu než ten, který má Bůh připravený pro každého člověka. Nejlepší služba, kterou můžeme nějakému člověku prokázat – a zvláště dítěti -, je být mu oporou v hledání Boží vůle, aby mohl plně odpovědět na své křesťanské povolání. Nejedná se totiž jen o nějakou podružnou otázku, na níž závisí jen trochu víc štěstí, ale o

otázku, která má dopad na celkový výsledek života.

Objevit, jakou konkrétní podobu má mít osobní povolání ke svatosti, znamená nalézt **bílý kamínek** se jménem, **které nezná nikdo jiný než ten, kdo ho dostane:**[\[10\]](#) je to setkání s pravdou o sobě samém, která dává smysl celému životu. Život člověka se bude lišit podle velkorysosti, s níž přistupoval k jednotlivým alternativám, které mu Bůh nabídl. Na těchto odpovědích závisí jak naše osobní štěstí, tak štěstí mnoha dalších lidí.

Povolání dětí, povolání rodičů

Víra je svou povahou svobodný akt, který nelze vynucovat, a to ani nepřímo, pomocí „nezvratných“ argumentů: víra je dar, který má své kořeny v tajemství milosti Boží a svobodné lidské odpovědi. Je proto přirozené, když se křesťanští rodiče modlí za své děti a prosí za to, aby

semínko víry, které zasévají do jejich duše, přineslo plody. Duch svatý často využívá jejich touhu k tomu, aby v křesťanských rodinách probouzel povolání nejrůznějšího druhu pro dobro církve.

Povolání dítěte může pro rodiče znamenat zřeknutí se vytoužených plánů a projektů, není však nečekanou událostí, tvoří součást nádherného povolání k mateřství a otcovství. Lze říci, že se zde jedná o dvojí Boží povolání: o povolání dítěte, které se odevzdává, a povolání rodičů, kteří odevzdávají své dítě, přičemž někdy mohou mít větší zásluhu ti druzí, neboť si je Bůh vybral, aby mu odevzdali to nejdražší, co měli, a aby to udělali s radostí.

Povolání dítěte se tak stává ***důvodem ke svaté hrdosti***,[11] která vede rodiče k tomu, aby své dítě podporovali modlitbou a láskou. Blahoslavený Jan Pavel II. k tomu

říká: „Budte otevření povoláním, které se mezi vámi objeví. Modlete se, aby Pán na důkaz své výjimečné lásky povolal jednoho nebo více členů vašich rodin do své služby. Žijte svou víru s radostí a nadšením, aby ve svém povolání vytrvali. Budte velkorysí, když se váš syn nebo dcera, bratr nebo sestra rozhodne následovat Krista touto zvláštní cestou. Dovolte, aby jejich povolání dozrávalo a upevňovalo se. Cele podpořte tuto svobodně učiněnou volbu.“[12]

Rozhodnutí odevzdat se Bohu se rodí v rámci křesťanské výchovy: je jejím vyvrcholením. Rodina se tak díky příčinlivosti rodičů stává opravdovou domácí církví,[13] v níž Duch svatý rozdává své dary. Výchovná činnost rodičů se projevuje ve štěstí dětí a stává se zdrojem Božího života v prostředích, která jsou dosud vzdálená Kristu.

[1]Svatý Josemaría Escrivá, *Výheň*, č. 918.

[2]Jan Pavel II., Apošt. exh. *Familiaris consortio*, 22-XI-1981, č. 60.

[3]Svatý Josemaría Escrivá, *Brázda*, č. 963.

[4]Benedikt XVI., Promluva na církevním kongresu diecéze města Říma, 13-VI-2011.

[5]Svatý Josemaría Escrivá, *Brázda*, č. 198.

[6]Svatý Josemaría Escrivá, *Jít s Kristem*, č. 23.

[7]2. Vatikánský Koncil, past. konst. *Gaudium et spes*, č. 36.

[8]Mons. Javier Echevarría, Pastýřský list, 1-VI-2011.

[9]Svatý Tomáš, S. Th. II-II, q. 11, a. 1: „Kdokoliv věří, přisvědčuje k něčím slovům, zdá se, že je přední a jako cíl v každém věření onen, jehož slovům se věří, a jako druhotná jsou ta, jichž držením někdo chce někomu přisvědčiti.“

[10]Zj 2, 17.

[11]Svatý Josemaría Escrivá, *Výheň*, č. 17.

[12]Jan Pavel II., Homilie, 25-II-1981.

[13]Srov. 2. Vatikánský Koncil, dogm. konst. *Lumen gentium*, č. 11.

.....